

Alexandru Muşina
AZ ÓVÓNŐK BÁLVÁNYA
– *Idolul educatoarelor* –

Minden évben, szeptember elején, feltűnik Dino úr, az óvónők bálványa. Közel négy méter magas, bőre metalizált zöld, bőhöm, aransyárga pocakkal nyomul, két vörös szem társul mindehhez, akkorák, mint egy-egy autólámpa. Hetykén vonul végig a tömbházak közti sétányokon, így dudorászva: „Az élet jó páász-toor / Vállán góolyafééé-szek / Nem méész ki a hááázból / S a piacoot lekééé-sed.” Szertartásosan köszön mindenkinek: „Kezét csokolom, nemes hölgy!”, „Mély tisztelem, jó uram!”, „Üdv, burzsujkám!”, „Ciao, bellissima!”... Olykor megáll, az élősövényről fehér bogycskás ágacs-kákat szakít, és átnyújtja azokat a bevásárlásból visszafelé tartó nagyságáknak, epekedő suttogással: „Szerény hódolatom az el nem múlt szépségnek!” Azok teljesen elnedvesülnek, épp hogy ki nem ejtik kezükből a szatyrokat, hiszen évszázadok óta rájuk se bagózott senki.

A gyengesége azonban az óvodások. Amikor szép idő van, elheveredik hanyatt a park fűvén, és elszunnyad. Ahogy meglátják, a kicsik rikkolozva rohanják meg. Felmásznak rá, szökdécselnek puha pocakján, s mintha csúszda lenne, úgy ereszkednek alá faroknyúlványán. A kislányok virágkoszorúcskákat fonnak, felaggatják azokat fülei köré és a homlokán díszelgő két narancssárga szarvacskára, leveleket és fűszálakat szórnak lehuny szemhéjára, aztán tapsikolva ezt éneklük: „Hat óra eljött / Dino úr még nem jött. / Nino, Dino, / Bambolino, / Ugyan mit zabáltál, / Hogy így eldagadtál? / Mint egy ház a termete, / Kopp-kopp-kopp, hehehe, / Menj gyorsan a helyedre!” Csattog a bokája, úgy megrugdossák, beleboksolnak a bordáiba, amíg ki nem vörösödik arcuk az erőlködéstől és el nem kezdenek veritékezni. A legmegszállottabbak lendületből, fejjel előre nekirohannak, belecsapódva, mint valami rugalmas vattafalba. Dino úr azonban alszik tovább nyugodtan.

Az óvónők pedig a boldogság tetőfokán: végre kifújhatják magukat egy kicsit, leülhetnek egy padra, az árnyékba, pletykálhatnak egy sort,

kötögethetnek, élvezettel elszívhatják azt a cigit, és végre kedvükre cseveghetnek telefonon.

MINDEN KUTYA ATYJA

– *Tatăl Tuturor Câinilor* –

A lakónegyed peremén, a mezőben, dáktör Niku szobrot emelt: óriási bronzkutya, három-négy méter magas, néz az ég felé. Szeméből könny csorog. „Minden Kutya Atyja”, így nevezte el. Teliholdas éjszakákon a negyedből az összes kóbor korcs odagyúl köréje, és ugatni kezd. Száz meg száz, egymásba torlódva, mintha kutyaszőnyeg lenne mindenféle színből, amely egyhangúlag, elnyújtottan vonít a Holdra: „Va-úúú! Va-úúú!”

Aztán megjelennek a sintérek, és komótosan begyűjtik őket. Egyikük sem vergődik vagy harap, szabadulni se próbál. Csak rámerednek a Holdra, és ugatnak veszettül. Mindaddig, amíg feltelik a sintérek fekete furgonja, és csikorgó kerekekkel elhajt.

Ott marad mögöttük Minden Kutya Atyja. Magányosan. Sírva.

MIMI

Mimi arabusokkal és törököcskéekkel kefél a sztrádán. Állatian dögös, nyakig érő virgácsokkal, testén az Unirea Shopping Centerből a cucc, milliós parfümök illatoznak a bőrén. Csak a kenceficéi annyik rajta, mint apám fizuja egy évre, s a harisnyákról, láncokról, gyűrűkről még nem szóltam. Csak azzal, amit magán visel, úriasan lehetne élni a Bahamákon. Ismerjük őt kiskorától, naná, hányszor mondtuk neki, mutassa meg a bugyiját...! Ingyen, még szép. Most egy halom pénzünkbe kerülne csak az is, hogy annyit szóljon hozzánk: „Pá”. Ilyenek a nők, fejlődnek.

Hamarosan elhúz innen egy randa német vagy amcsi ipsével, őszes nyomorékkal, aki egy kilométerről bűzlik a dollártól. Tengerpartra nyíló villában fog lakni, medencével és mexikói szolgálkkal. Néha dug

a kertésszel, csak úgy, hogy felidézze ifjúkorát és szülőföldje kedves tájait.

A SZUPERNAGYIK

– *Superbunicii* –

Nagyon szeretjük és tiszteljük a nagyszüleinket. A lomtárban tartjuk őket, két spéci dobozban: egy fehérben, amelyen kék filccel ez áll, „Nagyapa”, illetve egy rózsaszínűben, amelyen pirossal írja, „Nagyanya”.

Mit is tehetnénk, ha kicsi a lakás?! Végtére így örököltük meg tőlük. Annak idején ők még eléggé kezdetlegesek voltak: eszükbe nem jutott volna, hogy hely kell majd számítógépnek, szobabiciklinek, dolby sztereó felszerelésnek, 100-as átmérőjű LCD tévének... Na de megoldjuk, ahogy tudjuk.

Ünnepekkor, névnapokon, vagy ha külföldi vendégeink jönnek, elővesszük őket a dobozból, kékszeszbe mártott gézzel letörölgetjük róluk a port és a baktériumokat, beléjük fecskendezünk egy-egy liter vért, hogy legyen némi színe az arcuknak. Bevezetjük őket az ebédlőbe, leültetjük az asztalfőre, és nagy türelemmel hallgatjuk, amint mindenféle fura dolgokról mesélnek, fiatalkorukból: bálokról és parki térzenéről, fiákerről és patefonról, lovassági parádékról és virágháborúkról a strasszén...

A végén koccintunk mindannyian, fényképezkedünk és videózunk velük, megcsókoljuk kezüket és arcukat, mindkétfelől. Ők mosolyognak, enyhén reszkető állal, elfutja szemüket a könny... Aztán elszundítanak. Amikor már mély álomba merülnek, vigyázva felemeljük őket, székestől, bevisszük a hálószobába, gondosan becsomagoljuk, és visszarakjuk helyükre, a lomtárba.

Még szép, hogy szeretjük őket! Hiszen kinek van még ilyen Szupernagyi-párosa, hófehér, ondolált hajjal, aranykeretes szemüveggel, mint a folyóiratokban vagy a reklámokban, ráadásul mindig kézügyben?!

EGY ÚJ KÓR

– *O nouă boală* –

A negyedben a nőcik – a nyanyák és a nagyságák, a feleségek és a szinglik, a végzet asszonyai és a köztörvényes kokottok, a kölyöklányok és az ovis fruskák – mind új kórban szenvednek: kulturális depresszióban.

Nem segít ezen semmiféle gyógyír: sem a kötés, sem a főzés, sem a civakodás a férjjel, sem a szappanopera és a talk-show, sem a pletykázkodás a lépcsőfordulóban, a szórtelenítés vagy az izzó szex, sem az álmodozás dáktör Nikuról, sem a kártyavetés és a kávézaccból jóslás... sem a cigi, a vodka, a fecskendő az érbe, sem a pizsamaparti és a rajzfilm, sem a héják és a galambok, sem az ugrókötelezés a tömbház előtt... Semmi. Tapasz tapaszt hátán.

Legyen szó a kór könnyű vagy súlyos, heveny vagy idült, jó- vagy rosszindulatú formájáról, egyetlen kezelési módja: a shopping-terápia.

150% TERMÉSZETES

– *Natural 150%* –

Bármilyen boltba lépünk, a zöldeskék márkát keressük: a kék a remény színe, a zöld a Természeté. Dáktör Niku & his Skyzoid Band termékeit.

Csupa egyedi darab, vetsz egy hátast tőlük, nem egyéb, garantáltan környezetbarát, 150%-ban természetes dolgok. Az amerikaiaknak sincs hasonlójuk: kupec- és musinix-magvak, fönix-ikra, kicsibarátom-kivonat, pterodaktilus-filé, yggdrasil-pép, bypass-gyökér, kappa-oldalas, pörgettyű- és lampeduza-gyümölcs, lapis lazuli-befőtt, duplex-sörbet, logomach-sonka, sztrogir-lé, quetzalcoatl-krém, pinacs- és limbostratuskonzerv, lampadephoros-bogyók és még mennyi-mennyi minden!

Nem látott ilyent a nagyvilág! Csúcs cucc. Dáktör Niku & his Skyzoid Band nem másolják a Természetet, ők feltalálják a Természetet. Nem

csupán kiszolgálják azzal, amit óhajtasz, hanem azzal is, amiről felmenőid felmenői se mertek álmodozni.

Ahogy a reklám is mondja: „50% lényeg, 100% remények.”

AZ IGAZI TESTVÉRISÉG

– *Frātia umanā* –

Egykor az emberek vidámabbak, nyugodtabbak, jobbak voltak. Mert az anyjuk (és ilyesmit ma már csak filmekben és könyvekben találni) dé-dél-get-te őket, vagyis megtörölte a feneküket kakilás után, kiskorukban. Manapság, a pempörszökkel, odatapad a hátsójukhoz, s úgy járnak-kelnek vele négy-öt éves korukig. Ezek után tiszta ügy, hogy magányosak, hisztisek, majdhogynem dilinyók. Ahogy Jancsi bá mondogatja, az F lépcsőházból: „Az ember jó, természetétől fogva, de elrontja ez a szar társadalom.”

Lényegében ez a spíl az egészben: a szar. A titkos testvériség, amely úgy kapcsolja egymáshoz az embereket, hogy nem is tudnak róla. Lássuk csak: a mi tömbházunkból a szarok nap mint nap összeölelkeznek a lefolyóban. Aztán testvéri szövetséget kötnek a szomszéd tömbházakból, az egész lakónegyedből érkezőkkel... Amíg el nem jutnak a teljes Egybekapcsolódáshoz, az egyetlen és igaz Egyenlőséghez: az ülepítő medencékben létrejövőhöz.

Ez a legkeményebb összeesküvés, a legultramegább szerveződés! Hozzá képest a szabadkőművesség és a Ku-Klux-Klan, a maffia és a camorra, a jakuza, a triádok vagy az al-Kaida egyszerű gyermekjáték (a tömbház mögötti homokozóban, lapátkával és vödörkével). De erről senki nem beszél: sem a rádió, sem a tévé, sem az újság, az iskolában nincs szó róla, de még daktör Niku vagy a neten hemzsegó csodabogarok sem említik. Senki az égvilágon.

Tény és való, a téma búúúzlik! S ha nagyon belegendolsz, elmész hülyébe: ami egy év alatt kijön belőled, sokkal több, mint amennyi bent marad; ki tudná megkülönböztetni a barátja vagy a szeretője szarát a halálos ellenségétől, az emberállatét az ártatlan áldozatétól? És így tovább...

Nem számít! Valahol a mélyben, műanyag és acél ereken át, áramlik az igazi testvériség vastag, vörösesbarna vére, amely mindnyájunkat együvé rendel és életben tart.

HA NYERNÉK...

- *Dacă aş câştiga...* -

Ha nyernék a lottón egy bazinagy összeget, mondjuk, tízmillió dolcsit, tömbházat vennék magamnak. Valami kisebbet, négyemeletest, három lépcsőházzal. Kiüresíteném, ellátnám fehér termopán ablakokkal, és átfesténém narancssárgára.

Felszerelném vadiúj villanyberendezéssel, távirányított kapcsolású lenne az összes égő benne. Egyetlen gombnyomásra mindegyik egyszerre: este 8-kor fel, pontosan fél 11-kor le... Hajnali fél 6-kor fel, 7-kor le.

Beköltöznék szemközt egy garzonlakásba, a harmadikra. Nyomnám a gombokat, és nézném, hogyan gyúl fel és oltódik le a villany. Nap mint nap változatlanul: 8-kor és 10:30-kor este, 5:30-kor és 7-kor reggel. Száz évig nyomkodnám így.

Szonda Szabolcs fordításai

ALEXANDRU MUŞINA (1954–2013) a román irodalom ún. nyolcvanas nemzedékének szerzőként és teoretikusként, szervezőként is meghatározó jelentőségű képviselője. Költő, próza- és esszéíró, a brassói Transilvania Egyetem Bölcsészkarának tanára volt, ahol, folklór és összehasonlító irodalom mellett, kreatív írást is tanított. Több fontos szerzőt indított útjára, illetve gondozta műveiket, a brassói Aula Könyvkiadó működtetőjeként, tulajdonosaként is. Mérvadó versantológia összeállítója, főként a nyolcvanas nemzedék költészetéből, amelynek értő elemzője is elméleti munkáiban. *Budila-Express* című nagylélegzetű poémáját sokan a nyolcvanas nemzedék emblematisztikus alkotásának tartják.

A szövegek a szerző *dactăr nicu & his skyzoid band* (Tracus Arte Kiadó, Bukarest, 2013) című kötetéből származnak.

A magyar változatok elkészítése során a fordító a Román Kulturális Intézet (Institutul Cultural Român) ösztöndíjában részesült.